

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość
dla nauczycieli szkoły podstawowej - religia

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu SCDIDN wsparciem nauczycieli w kształceniu na odległość przez Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach

Scenariusz zajęć z religii dla uczniów 4 klasy szkoły podstawowej

Uczeń w klasie 4 poprzez czynniki środowiskowe oraz biologiczne uczy się samoregulacji, która będzie mu potrzebna w późniejszych klasach. Ważne jest, aby potrafił też rozwijać motywację wewnętrzną, panował nad emocjami, wtedy będzie wiedział czego chce i jak ma ten cel osiągnąć. Taki uczeń będzie również zdolny do współpracy w zakresie większej grupy, ale i asertywny.

Potrzeby te może zaspokoić również zdalna edukacja, która pomimo oczywistych wad, ma też wiele zalet. Musi być jednak dobrze zorganizowana i zaplanowana, wykorzystywać efektywnie dostępne narzędzia i metody, odpowiadać na potrzeby uczniów i nauczycieli, opierać się na relacjach, angażować oraz nastawiać na kształcenie kompetencji, a nie wyłącznie na przekazywanie wiedzy.

Poniższy scenariusz odpowiada zarówno na potrzeby uczniów, jak i nauczycieli wykorzystując specyfikę edukacji zdalnej. Dzięki zastosowanym metodom i technikom pracy zdalnej, pozwala na poszerzenie kompetencji poznawczych uczniów, uwzględniając ich zróżnicowane potrzeby i możliwości oraz zachęca do współpracy i wspólnego działania. Wykorzystane w scenariuszu metody i narzędzia pozwalają uczniom samodzielnie przyswajać wiedzę, nabywać umiejętności uczenia się i odpowiedzialności za ten proces oraz rozwijać kompetencje do działania we współpracy .

W tym wieku rozwija się również szacunek dla autorytetu co też znajduje swoje odzwierciedlenie w poniższym scenariuszu, poprzez zastosowane metody i narzędzia, np. film z honorowej zmiany warty przy Grobie Nieznanego Żołnierza, pogadanka, świadectwa, odśpiewanie pieśni.

Na 2. etapie edukacyjnym bardzo ważne są też relacje nauczyciela z uczniem, które powinna cechować życzliwość, otwartość, zaufanie, świadomość nieustannego uczenia się, co odzwierciedla sposób prowadzenia lekcji i dialog z uczniami. Istotne jest też budowanie poczucia wartości u uczniów poprzez pochwały, miłe gesty np. serdeczności na czacie.

Monitorowanie pracy uczniów na lekcji, odbywa się systematycznie poprzez analizę, udzielanie na bieżąco informacji zwrotnych, pytania kierowane do uczniów, zapisy na czacie.

CELE OGÓLNE:

- Poznanie bohaterów narodowych i miejsc im poświęconych.
- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za Ojczyznę.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- wskazuje miejsca pamięci poświęcone bohaterom w swoim środowisku i kraju,
- wymienia wartości, dla których ludzie gotowi są poświęcić własne życie,
- uzasadnia, dlaczego oddajemy cześć bohaterom narodowym,
- uzasadnia, że miłość Ojczyzny oraz pamięć o ich bohaterach jest naszym obowiązkiem,
- wyraża szacunek dla miejsc pamięci o bohaterach,
- wyraża gotowość rezygnacji z tego, co przyjemne, na rzecz tego, co pożyteczne lub konieczne.

METODY PRACY:

- burza mózgów, skojarzenia,
- pogadanka z filmem,
- praca z podręcznikiem,
- praca w pokojach,
- mini playlista,
- świadectwo,
- katalog obowiązków

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- *MS Teams*,
- zdjęcia grobu z imieniem i nazwiskiem i N.N,
- film zmiana warty na posterunku honorowym przy Grobie Nieznanego Żołnierza,
- tablica *Padlet*,
- *Mentimeter*
- czat spotkania
- pieśń „Boże, coś Polskę”

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

WSTĘP

Nauczyciel wita się z uczniami, pyta o samopoczucie i po krótkiej rozmowie robi wprowadzenie: Na ostatnim spotkaniu rozmawialiśmy o cmentarzu – miejscu pamięci i modlitwy. W jakim celu odwiedzamy cmentarze?

Nauczyciel, prosi, aby uczniowie swoje odpowiedzi zapisali na czacie lekcji. Po chwili analizuje i omawia odpowiedzi lub uzupełnia, jeśli jest taka potrzeba. Następnie zaprasza wszystkich uczniów do modlitwy za zmarłych, Pomódlmy się za zmarłych z naszych rodzin. Uczniowie odmawiają modlitwę „Wieczny odpoczynek”

CZEŚĆ ZASADNICZA

Grób - miejscem pamięci o zmarłych.

Nauczyciel prezentuje uczniom dwa nagrobki.

Zdjęcie: Nagrobek z imionami i nazwiskami osób w nim pochowanych

Zdjęcie: Nagrobki bez imienia i nazwiska osoby w nim pochowanej. Nagrobki poległych żołnierzy nieznanymi

Nauczycie mówi: Gdy odwiedzacie groby swoich bliskich, to jest na nich tabliczka z imieniem i nazwiskiem. Jednak są też takie mogiły na których zamiast imienia i nazwiska jest napisane N.N. To skrót od: nazwisko nieznane. Takie napisy są umieszczane na grobach żołnierzy, którzy walczyli o wolność naszej Ojczyzny. Zdarzało się, że gdy ktoś zginął w walce, to został pochowany na najbliższym cmentarzu. Na grobach poległych żołnierzy, których nazwiska i imienia nie znano, umieszczano dwie litery N.N lub Żołnierz Nieznany.

Podzielę was teraz na grupy. Waszym zadaniem będzie porozmawiać ze sobą i odpowiedzieć na trzy pytania, które znajdują się w plikach waszej grupy. Odpowiedzi, każda grupa umieści na tablicy [Padlet](#). W grupach będziecie pracowali przez 10 minut, później wracamy na spotkanie ogólne.

Pytania do pracy w grupach:

- Gdzie w najbliższej okolicy są groby żołnierzy lub partyzantów?

- Kiedy byliście przy tym grobie, sprzątaście go, zapalaliście znicze i modliliście się?
- Dlaczego składamy kwiaty przy pomnikach, tablicach pamiątkowych?

Nauczyciel dziękuje za przesłane odpowiedzi, podsumowuje pracę uczniów, wskazując na powtarzające się miejsca upamiętniające żołnierzy i podkreśla, że pomniki i tablice pamiątkowe to przeszłość, związana z historią rodziny oraz miejscem, w którym żyjemy.

Ojczyzna – wspólne dobro - skojarzenia

Nauczyciel mówi: Warto czasem pomyśleć, idąc ulicą, o ludziach, którzy chodzili po naszej miejscowości czy kraju 100, 200 lat temu. Kraj, w którym żyjemy, to Polska. O czym myślicie, gdy słyszycie słowo Polska? Z czym kojarzy wam się określenie – Polska to nasza Ojczyzna?

Nauczyciel prosi uczniów, aby swoje skojarzenia z określeniem Polska to nasza Ojczyzna zapisali korzystając z [Mentimera](#) [dostęp: 15.11.2021]. Po zakończeniu pracy, nauczyciel z uczniami analizuje odpowiedzi. Następnie prosi o otwarcie podręcznika autorstwa Krzysztofa Mielnickiego, Elżbiety Kondrak, Bogusława Noska *Miejsca pełne BOGActw*, na str. 42 i obejrzenie zdjęcia przedstawiającego Grób Nieznanego Żołnierza.

Wartości cenniejsze niż życie – pogadanka połączona z filmem zmiana warty przy Grobie Nieznanego Żołnierza.

Nauczyciel mówi: Polska to piękny kraj, to ciekawe miejsca, interesujące odkrycia, ale to także nasza historia. To ludzie, którzy walczyli o jej wolność, bronili jej przed wrogami, aż do oddania życia. Czy znamy nazwiska wszystkich, którzy walczyli o niepodległość naszej Ojczyzny? Oczywiście, że nie i dlatego powstało takie miejsce, w którym możemy podziękować im za ofiarę życia złożoną przez nich dla Polski.

Grób Nieznanego Żołnierza to symboliczny grób upamiętniający żołnierzy poległych w obronie Ojczyzny, których nazwisk nie znano. Ktoś z Was widział to miejsce, był przy Grobie Nieznanego Żołnierza? Znajduje się on w Warszawie przy Placu Piłsudskiego. Przy tym grobie zawsze pali się znicz i przez cały czas żołnierze pełnią wartę, a podczas uroczystości państwowych jest [uroczysta zmiana warty](#) [dostęp 15.11.2021]. Jeśli będziecie w Warszawie, pamiętajcie, aby odwiedzić to miejsce.

Zapiszmy temat dzisiejszej lekcji: Grób Nieznanego Żołnierza – miejsce wdzięczności bohaterom¹.

Młodzi bohaterowie – praca z podręcznikiem

Nauczyciel mówi: Jak wam się wydaje, czy tylko żołnierze ginęli podczas wojny, czy tylko oni oddawali swoje życie za Ojczyznę?

Macie rację, że nie, ale nie wiem, czy wiecie, że bohaterami II wojny światowej byli także młodzi ludzie, niewiele starsi od was. Ci młodzi ludzie to między innymi harcerze, którzy utworzyli organizację o nazwie Szare Szeregi – nazwa pochodzi od koloru munduru harcerskiego i ustawienia w szeregu zarówno w wojsku, jak i w harcerstwie. Młodzi ludzie skupieni w Szarych Szeregach, stanowili wielką pomoc dla żołnierzy – roznosili pocztę, opiekowali się rannymi, a najstarsi z nich podejmowali walkę zbrojną z wrogiem.

Walczyli oni także w Powstaniu Warszawskim, wtedy wielu z nich oddało swoje życie za Warszawę – stolicę Polski i Polskę. Ich ofiarę życia upamiętnia Muzeum Powstania Warszawskiego. Znakiem walczących o wolność Polski były połączone w formie kotwicy dwie litery: P i W – oznaczało to Polskę Walczącą.

O nich - najmłodszych bohaterach tamtych czasów przypomina Pomnik Małego Powstańca, który znajduje się w Warszawie przy ulicy Podwale u zbiegu z ulicą Wąski Dunaj, przy zewnętrznym murze obronnym Starego Miasta w Warszawie.

Spójrzcie teraz w swój podręcznik autorstwa Krzysztofa Mielnickiego, Elżbiety Kondrak, Bogusława Noska *Miejsca pełne BOGActw* na str. 43, znajduje się tam ilustracja pomnika Małego Powstańca a obok niego Prawo Harcerskie. Bardzo proszę, przeczytajcie ten tekst, który był przyrzeczeniem także harcerzy z Szarych Szeregów.

Wstępując do organizacji o nazwie Szare Szeregi młodzi ludzie składali przyrzeczenie tymi właśnie słowami, a później byli wierni Prawu Harcerskiemu.

¹ ks. dr. Mielnicki K, Kondrak E, Nosek B., 2017, *Przewodnik metodyczny do nauczania religii rzymskokatolickiej według podręcznika Miejsca pełne bogactw, klasa IV szkoły podstawowej*, Kielce: Wydawnictwo Jedność, str. 92 – 96

W naszych czasach oczywiście nikt nie oczekuje od nas abyśmy ginęli za Ojczyznę, ale także powinniśmy jej służyć.

ZAKOŃCZENIE

Szanuję bohaterów swojej Ojczyzny - świadectwa

Nauczyciel mówi: Dziś służymy jej na wiele innych sposobów. Za chwilę poproszę was abyście pracowali z tekstem Prawa Harcerskiego i napisali także o swoich obowiązkach wobec Ojczyzny, ale zanim to nastąpi, powiedzcie: O jakim bohaterskim czynie słyszeliście ostatnio? W jaki sposób dzisiaj nagradza się bohaterów? Jak my możemy okazać im szacunek?

Możemy pomóc uczniom, np. wspominając o dzieciach, które dzwoniły do straży pożarnej, na pogotowie i dzięki temu uratowały komuś życie.

Służę Ojczyźnie – katalog obowiązków.

Nauczyciel mówi: Dziękuję wam bardzo za te świadectwa bohaterów współczesnych czasów, a teraz poproszę o wejście w pliki naszego zespołu. W folderze z datą dzisiejszej lekcji, znajdziecie pliki:

- Mini_playlista – tabela w załącznikach
- Mini_playlista dla ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych – tabela w załącznikach

Nauczyciel mówi: Proszę wykonajcie te zadania, zapisując je w zeszycie. Czas na wykonanie pracy 5 minut. Widzicie, już odpowiedni plik? Wszystko rozumiecie odnośnie tego zadania? Ktoś potrzebuje dodatkowych wyjaśnień? Dobrze, zapraszam do pracy i pamiętajcie, jestem do waszej dyspozycji, gdyby pojawiły się jakieś wątpliwości.

Po upływie przeznaczonego czasu na pracę, pytamy.

Kto chciałby podzielić się swoimi odpowiedziami? Dziękuję za waszą samodzielną pracę. Jestem z was bardzo dumna i zbudowana waszymi odpowiedziami. Świadczą o waszej odpowiedzialności za siebie i Ojczyznę. Jako podsumowanie dzisiejszej lekcji zapraszam was do zaśpiewania jednej zwrotki pieśni „[Boże coś Polskę](#)” [dostęp 16.11.2021r.]. Jest to pieśń – hymn, dlatego bardzo Was proszę abyście śpiewali ją w pozycji stojącej. Słowa znajdują się na str. 43 w podręczniku autorstwa Krzysztofa Mielnickiego, Elżbiety Kondrak, Bogusława Noska, *Miejsca pełne*

BOGActw. Dziękuję wam bardzo za dzisiejsze spotkanie i przekażmy sobie, jak zawsze serdeczności za pomocą czatu. Do zobaczenia w szkolnej klasie.

BIBLIOGRAFIA:

1. Mielnicki K., Kondrak E., Nosek B., 2012, *Miejsca pełne BOGActw*, Kielce: Wydawnictwo Jedność.
2. Zespół autorów ks. dr. Mielnicki K, Kondrak E, Nosek B., 2017., *Przewodnik metodyczny do nauczania religii rzymskokatolickiej według podręcznika Miejsca pełne BOGActw, klasa IV szkoły podstawowej*, Kielce: Wydawnictwo Jedność.

ZAŁĄCZNIKI:

Mini_playlista

Uzupełnij tabelę:

Ścieżka indywidualnej pracy	Wskazówki	Notatki
Przeanalizuj przyrzeczenie harcerzy z Szarych Szeregów.	Które z obowiązków harcerzy mogą być Twoimi obowiązkami wobec Ojczyzny?	
Bohaterowie narodowi.	Jak okazujesz szacunek bohaterom narodowym? Pomódl się za tych, którzy oddali życie za Ojczyznę.	

Mini_playlista dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Uzupełnij tabelę.

Ścieżka indywidualnej pracy	Wskazówki	Notatki
Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.	Napisz, jak możesz poznawać przyrodę i okazywać, że ją szanujesz.	
Bohaterowie narodowi.	Napisz, gdzie znajduje się Grób Nieznanego Żołnierza. Pomódl się za tych którzy oddali życie za Ojczyznę.	

Autor scenariusza: Ewa Komorowska – SCDiDN Siedlce